

Ohhoh!

Kielenkäytön jalon taidon olen havainnut viime vuosina ilahduttavasti edistyneen eri aloja edustavien kirjoittajien keskuudessa. Sanonnan selkeyteen, kieliopilliseen moitteettomuuteen ja ilmeikkyyteen on alettu vakavasti kiinnittää huomiota. Luulen huomanneeni, että monet alansa kärkimiehet myös ovat etevä kielen ja kynän käyttäjiä, osaavat ilmaista ajatuksensa luontevasti, kauniilla suomen kielellä. »Kun on hyvä yhteen, niin on topra toiseen.»

Käteeni osui kuitenkin sattumalta Metsätaloudellisen Aikakauslehden ensimmäinen tänä vuonna ilmestynyt vihko, joka oli omiaan hyvää uskoani hillitsemään. Siinä esiintyy kirjoittajina useita metsätieteiden ja puuteollisuuden edustajia, akateemikko, professori, metsätieteen tohtori, monta metsänhoitajaa jne. Jo edeltä käsin voin arvata, että eriasteisten kirjoittajien kynänjälkikin on eriasteista, mutta hämmästykseni ero oli paljon suurempi kuin saatoin odottaa. Ensin mainittujen tyyli on yksinkertaista, selvää, kieli virheetöntä, väli-merkien käyttö suurin piirtein moitteetonta, mutta jälkimmäisten joukossa on miehiä, joiden tyyli on kuin niveräistä puuta, kieliasu virheellistä ja etenkin pilkkujen käyttö sattumanvaraista. Vihon oikoluku on suoritettu niin huolimattomasti (lehden oma nimikin väärin kirjoitettu s. 22), että mahdollisesti joudun seuraavassa soimaamaan kirjoittajia sellaisista kömmähdyksistä, jotka olisi vietävä korrehtuurinlukijan tappioutilille. Niinpä en tiedä, kumpaa on syytettävä vihkossa ainakin kahdesti esiintyvistä kirjoitusasusta »melkeimpä», mutta ainakin »huomioida»-robotin (pro: ottaa huomioon) päästäminen monen moneen sopimattomaan kohtaan on varmasti kirjoittajien ja toimituksen syntejä.

Vihastuksissani en malta olla tähän

jäljentämättä vihosta muutamia lauseita, jotka osoittavat, etten tässä vallan turhia ärhentele. Seuraavat näytteet ovat sivulta 22.

»Yleensäkin katkaisuvirheitä, ja siitä johtuvaa puun tuhlausta välttääkseen koivutukit otetaan mielellään mahdollisimman pitkinä tehtaille...»

»Rautateitten varsilla tukit kuitenkin katkotaan vaunujen mitat huomioon ottaen lyhyemmiksi kuin vesistöalueilla vesitse uittaen kuljettavat, jolloin myöskin uittohäviön pienentämiseksi pyritään rungon osat ottamaan mahdollisimman pitkinä, jotta veden tunkeutumisen estämiseksi puun sisälle, katkaisupintaa tukiin pituuteen verrattuna olisi mahdollisimman vähän ja heikoimminkin uivat rungon osat saataisiin paremmin uivan osan mukana kannateltua uittaessa veden pinnalla.»

»Leimauksessa olisi huomioonotettava, että... leimattaessa tyvitukit kuutioitaisiin mittaamalla paksuus juuren niskalta lukien 18 engl. jalan korkeudelta kuoren päältä kapeimmalta puolen 1/2 engl. tuumin ja pituus korkeintaan 23 engl. jalkaa sekä latvaosa, edellämainitusta katkaisukohdasta lukien vanerikelpoiselta osaltaan, 6 engl. tuuman vahvuuteen juokuttaen ja sen paksuus täysin tuumin korkeintaan 18 engl. jalan päästä silmämääräisesti arvioiden.»

Ensimmäisen lauseen kyllä ymmärän, koivutukin omatoimisuutta lähentelevä osuus vain hiukan vetää suun nauruun. Toinen on jo kuin ensiluokkaista visakoivua. Ja kolmas, työskentelyohjeeksi tarkoitettu, kohottaa varmaan monen leimaajan ja mittaajan huulille katkismuksen huokauksen »Taidatkos tämän selkiämmin sanoa?» — Mallikelpoisina tuskin voidaan pitää näitäkään lauseita:

»Tässä yhteydessä on ehkä syytä myös mainita se ostajien toivomus, että pyrittäisiin vapautumaan siitä monasti paljon kiistaa aiheutuvasta

tavasta merkitä vanerikoivuiksi runkoja, joista saadaan vain halkopuuta, . . .» (S. 26.)

»Lähtiessämme selvittämään niitä periaatteita, joita noudattaen katkaisukohdat vaneripuunrunkoon merkitään, on selventävää palauttaa mieleensä muutama oleellinen piirre sahapuurunkojen apteerauksesta.» (S. 27.)

». . . koivumies joutuu työskentelemään paitsi pienissä niin myös harvoissa leimikoissa.» (S. 29.)

»Yli-ikäisyys näet niillä on useimmin tapahtuva ja vaarallisin.» (S. 30.)

Ainakin 40—50 vuotta sitten viimeistään lyseon yläluokilla opetettiin kaivahtamaan tämäntapaista kielenkäyttöä, uhkailtiin luokallejätöllä ja todisteltiin valkeasta lakista haaveileminen turhaksi, ellei parannusta tule.

Metsämiehet voivat minulle sanoa: »Teesinä kirvesvarsi, niin saadaan nähdä, onnistutko kirveen ja puukon käytössä paremmin kuin me kynän ja sanan käyttäjinä. Tähän vastaisin: »Onnistun varmasti huonommin. Minulla oli kansakoulussa käsitöiden arvosanana tavallisesti 5, päästötodistuksessa armosta 6. Mutta kieli on valitettavasti sellainen

väline, jota kaikki joutuvat käyttämään, kirves ja puukko vain muutamien työkaluja.» — Kyllä sivistyneeltä ihmiseltä saa vaatia, että hän osaa äidinkielellään ilmaista ajatuksensa ymmärrettävästi ja virheettömästi.

Eivät edellä mainitut seitsemän lausetta suinkaan sisällä tyhjentävää luetteloa käsiini joutuneen vihon kehnorakenteisista ja virheellisistä kohdista — kaukana siitä, en minä vanha mies jaksa sellaista luetteloa tehdä. Mutta eivät ne myöskään suuntaa paheksuvaa huomiota ainoankaan sellaiseen asiaan, josta oikeakielisyysherramme olisivat eri mieltä. Kyllähän sitä paitsi huonommin, vaikeatajuisemmin ja virheellisemminkin voidaan kirjoittaa, mutta tuskin tällainenkaan on Suomen korkeatasoisten metsätieteiden arvon mukaista.

Metsätaloudellisen Aikakauslehden päätoimittaja ilmoittaa teoksessa »Suomen Metsänhoitajat 1931—1945», että hänen erikoisharrastuksinaan ovat »äidinkieli, sanataide».

Henr. Anderson.